

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний заклад
«Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

Науково-навчальний інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

ПСИХОДАГНОСТИЧНА (ВИРОБНИЧА) ПРАКТИКА

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Психологія»
спеціальності 053 «Психологія»
денної та заочної форми навчання

Полтава 2024

Рецензенти:

Репкіна Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДЗ «Луганського національного університету імені Тараса Шевченка».

Сергеєва І.В. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Чумак О. О. Богач О.В.

Психодіагностична (виробнича) практика: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальностей 053 «Психологія», освітньо ступеня «бакалавр» / О. О. Чумак ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Полтава: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2024. – 40 с.

У методичних рекомендаціях розкрито основні положення психодіагностичної (виробничої) практики, висвітлені особливості організаційного етапу, фахові завдання з поясненнями, приклади оформлення звітної документації. Їх основне призначення – це максимальна допомога здобувачам вищої освіти для найбільш ефективного досягнення мети психодіагностичної практики.

Методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» денної та заочної форми навчання

*Рекомендовано до друку навчально - методичною радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 31 травн 2024 року)*

Зміст

Передмова.....	2
Пояснювальна записка.....	3
Завдання психодіагностичної практики.....	5
Критерії оцінювання психодіагностичної (виробничої) практики.....	8
Розділ 1. Організація проходження практики.....	12
Розділ 2. Оформлення звітної документації.....	24
Розділ 3. Форми та методи контролю.....	29
Додатки.....	21
Література.....	22

Передмова

Розвиток сучасного суспільства України спирається на високорозвинені технології, що висувають складніші вимоги до людини як їх суб'єкта. Як наслідок – хвиля інтенсивного розвитку практичної психології, одним з напрямків якого є підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах.

Практика здобувачів вищої освіти є вагомим складовою частиною основних освітніх програм вищої професійної освіти. Практична діяльність відіграє важливу роль у фаховому ставленні здобувачів вищої освіти, стимулює виникнення здатності до професійної ідентифікації, яка пов'язана з самопізнанням, самоаналізом, саморозвитком, сприяє усвідомленню важливості професії «психолог».

Однією зі складових системи підготовки фахівця з психології є психодіагностична практика. Значущість діагностичної практики здобувачів вищої освіти полягає в тому, що отримані теоретичні знання з курсів «Загальна психологія», «Вікова психологія» та «Психодіагностика» удосконалюються і набувають прикладного характеру. Здобувачі вищої освіти мають можливість освоїти психодіагностичні вміння, апробувати різноманітні види діагностичної роботи практичного психолога та оволодіти комплексом психодіагностичних методик.

Представлений навчально-методичний посібник є однією зі спроб поширення знань про психодіагностичну діяльність практичного психолога в різних сферах соціальної практики. Посібник за структурою відображає навчальну програму проходження психодіагностичної практики здобувачів вищої освіти 3 курсу.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахова практика є обов'язковим етапом практичного навчання здобувач вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Програма практичної підготовки і терміни її проведення визначаються навчальним планом.

Психодіагностична практика організовується відповідно до наступних правових актів:

- 1) Закон України «Про вищу освіту»;
- 2) Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 р. №65 «Про затвердження Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)»;
- 3) Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. №93 «Про затвердження Положення про проведення практики здобувач вищої освіти в вищих навчальних закладах України»;
- 4) Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 р. №563 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти»;
- 5) Галузеві стандарти: нормативні частини освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) та освітньо-професійної програми (ОПП);
- 6) Стандарт вищого закладу освіти: варіативні частини освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми;
- 7) навчальні плани галузі знань Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 «Психологія»;
- 8) робоча програма практики.

Пріоритетною метою діагностичної практики є актуалізація у здобувача вищої освіти сучасних психолого-педагогічних знань щодо організації та здійснення різноманітних форм діагностичної роботи практичного психолога, розвиток прогностичних, діагностичних та організаторських вмінь та навичок.

Завдання психодіагностичної практики

Результатом здійснення психодіагностичної практики повинно стати:

- знання здобувача вищої освіти із загальнопсихологічних і спеціальних дисциплін (загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, експериментальна психологія; основи психодіагностики; діяльність практичного психолога в закладах освіти; психологічна служба системи освіти);
- оволодіння змістом діагностичної роботи психолога у навчальних закладах та організаціях;
- розуміння здобувачем вищої освіти специфіки процедури психодіагностичного обстеження;
- вдосконалення вміння й навичок: а) дослідницьких (гностичних) вмінь: визначати психологічну проблему в умовах конкретної ситуації, розробляти шляхи подолання проблеми через постановку низки завдань; розшукувати найбільш результативні засоби вирішення психологічної задачі; б) діагностичних вмінь: методично правильно проводити тестування, застосовувати різні методи - як високоформалізовані (техніки типу теста Векслера, опитувальника Кеттелла, теста Амтхауера та ін.), так і низькоформалізовані (спостереження, бесіда, проєктивні методи та ін.); інтерпретувати результати психодіагностики;
- вміння узагальнювати особистісний досвід роботи з метою використання його при презентації (публічному захисті діагностичної практики).
- знання етичних принципів діяльності практичного психолога, прав і обов'язків психолога;
- вміння на основі документів, які регламентують діяльність практичного психолога визначити об'єкт дослідження, мету, завдання, функції діагностичної діяльності;
- сформувати потреби до самовдосконалення і саморозвитку професійно важливих якостей.

У результаті проходження практики (ОК28) здобувачі вищої освіти сформулюють наступні загальні компетентності:

ПК1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9 Здатність працювати в команді.

фахові компетенції:

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

У результаті засвоєння курсу здобувачі вищої освіти сформулюють наступні **програмні результати навчання:**

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Кафедра психології визначає **бази практики**, які забезпечують одержання знань, умінь та практичних навичок в обсягах, визначених ОП бакалавра та програмою практики.

Базами практики можуть бути загальноосвітні школи різних форм власності (державні, приватні), професійно-технічні училища, технікуми, ЗВО, коледжі, гімназії, дитячі дошкільні/позашкільні заклади; організації, установи, підприємства різних форм власності та підпорядкування, дитячі центри, центри реабілітації, громадські об'єднання, психологічні служби районних, міських, обласного управління освіти, районні, міські, обласний центри сім'ї, служби соціальної допомоги населенню, військкомати тощо.

Обов'язковою вимогою до баз практики з психологічної практики є наявність штатної посади психолога та забезпеченість необхідних умов для реалізації психологом різних напрямків і форм фахової діяльності (психологічного консультування, психодіагностики, психопрофілактики, психокорекції, психологічного просвітництва).

На проходження виробничої практики, згідно з навчальним планом, відводиться 270 год. (9 кредитів ECTS) у 5-му навчальному семестрі 3-го року навчання. Конкретні терміни проведення практики визначаються наказом ректора ДЗ «ЛНУ імені Т.Г. Шевченка» і регламентується робочою програмою. Тривалість практики – 6 тижнів.

Практика проходить з відривом від аудиторних занять, згідно з навчальним планом.

Підсумковий бал за практику є сумою балів, отриманих здобувач вищої освіти за виконання усіх завдань. Максимальна оцінка становить 100 балів.

Для переведення семестрової оцінки за навчальною дисципліною в оцінку за національною шкалою («незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно» в разі екзамену або «зараховано», «не зараховано» в разі заліку) використовують шкалу, що зазначено в пункті 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
63 – 74	D	задовільно	
50 – 62	E		
21 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики:

Оцінка «відмінно» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав завдання практики вчасно і повному

обсязі; продемонстрував глибок теоретичні знання й уміння реалізувати їх при підготовці і проведенні навчальних занять різних видів. Продемонстрував вправність у застосуванні інноваційних технологій/ новітнього інструментарію у проведенні діагностичних, корекційно-розвивальних, консультативних та ін. заходів. Показав ініціативність, активність, відповідальність у ході виконання професійних обов'язків. Продемонстрував здатність самостійно організовувати індивідуальну навчальну діяльність та брати участь у груповій роботі.

Щоденник практики оформлений вчасно, з дотриманням всіх вимог і охоплює весь період практики; характеристика-відгук методиста від кафедри – позитивна; рекомендована оцінка від психолога бази практики – «відмінно».

Оцінка *«дуже добре»* виставляється здобувачу вищої освіти, якщо він володіє матеріалом щодо проведення різних видів занять (психодіагностичних, корекційно-розвивальних, профілактичних, просвітницьких). При складанні методичних розробок корекційно-розвивальних, просвітницьких, профілактичних заходів припускається окремих огріхів, однак спроможний теоретично обґрунтувати загальні методичні підходи до вибору саме такого варіанту проведення заняття.

Демонструє зацікавленість, відповідальність, активність, але ініціативності та творчого підходу у розробці, організації і проведенні занять виявляє недостатньо.

Звітна документація подана вчасно, виконана у повному обсязі, характеристика-відгук методиста від кафедри позитивна; рекомендована оцінка від психолога бази практики – «дуже добре».

Оцінка *«добре»* виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив досить повне володіння матеріалом (необхідним для виконання завдань практики), але здебільшого – на рівні відтворення за аналогією; показав володіння практичними вміннями та навичками, але припустився окремих несуттєвих помилок, які не мають принципового значення. У підготовці розробок занять з певними огріхами здатен теоретично обґрунтувати методичні засади, розкрити специфіку

застосування психодіагностичних чи корекційно-розвивальних методів, прийомів роботи.

Звітна документація подана вчасно, виконана у повному обсязі, характеристика-відгук методиста від кафедри позитивна; рекомендована оцінка від психолога альтернативної бази практики – «добре».

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу вищої освіти, якщо завдання практики виконано у неповному обсязі. Відтворення значної частини матеріалу відбувається на репродуктивному рівні, виникають методичні, дидактичні труднощі у ході підготовки розробок і проведення різних форм прикладних занять; здобувач вищої освіти використовує у роботі обмежений перелік діагностичних методик та корекційно-розвивальних технік, потребує допомоги методиста.

Звітна документація оформлена або у неповному обсязі, або з помилками. Характеристика-відгук методиста кафедри в цілому позитивна, рекомендована оцінка психолога від бази практики – «задовільно».

Оцінка **«достатньо»** виставляється, якщо інформація, подана здобувачем вищої освіти у ході підготовки і проведення залікових заходів характеризується фрагментарністю, якщо практикант має труднощі з самостійною підготовкою розробок занять різного типу та їх проведенням.

Звітна документація оформлена неповно, з помилками або недооформлена, що утруднює її перевірку й оцінювання. Характеристика-відгук методиста або оцінка психолога від бази практики – «задовільно».

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо при виконанні розробок занять різного типу здобувач вищої освіти продемонстрував серйозні прогалини у теоретичних знаннях; а викладений у розробках матеріал характеризується неправильністю тлумачення та фрагментарністю. Завдання практики не виконані, щоденник і характеристика-відгук відсутні.

Оцінка керівником якості окремих компонентів практики
включає у себе такі пункти:

- дотримання етичних норм при проведенні психодіагностичного обстеження;
- конкретність і чіткість поставлених цілей і завдань;
- наявність аналізу та інтерпретації отриманих результатів, відповідно до змісту предмета діагностики;
- повнота і точність складання висновків за підсумками індивідуального психодіагностичного обстеження;
- правильність кількісного і якісного опрацювання отриманих даних при обстеженні;
- обґрунтованість сформульованих рекомендацій;
- своєчасність подання звітних матеріалів з психодіагностичної практики.

Підставою для зниження оцінки за практику вважаються:

- недотримання термінів подання звіту з практики без поважної причини;
- недотримання графіка та плану проходження практики;
- недбале оформлення матеріалів практики;
- неповне виконання обсягу завдань з психодіагностичної практики;
- невідповідність змісту дослідження поставленій мети;
- відсутність або неякісні висновки за результатами індивідуального та групового діагностичного дослідження;
- відсутність оформленого щоденника практики здобувача вищої освіти.

Розділ I. Психодіагностична (виробнича) практика здобувачів вищої освіти на 3 курсі

Кодекс здобувач вищої освіти-практиканта

Права здобувач вищої освіти - практиканта

- приймати активну участь в діяльності педагогічного колективу навчального закладу, виступати на психолого-педагогічних консиліумах;
- брати участь в організації навчально-виховного процесу з метою всебічного особистісного розвитку дітей, підлітків, молоді;
- звертатися за допомогою до практичного психолога та адміністрації навчального закладу, а також до керівника практики ВНЗ.

Обов'язки здобувача вищої освіти - практиканта:

- дотримуватись етичного кодексу психолога;
- підкорятись правилам внутрішнього розпорядку навчального закладу, розпорядженням адміністрації, керівника практики;
- використовувати надійний, валідний діагностичний інструментарій;
- удосконалювати діагностичні вміння, займатися самопізнанням, самоаналізом;
- шляхом психодіагностики надавати допомогу учням, учителям, батькам у вирішенні питань навчання, виховання і розвитку;
- вчасно вести щоденник психолого-педагогічних спостережень, відповідну документацію психолога навчального закладу.
- дані психологічного обстеження помістити у таблицю, в якій відобразити психологічний діагноз, прогноз та практичні рекомендації.
- скласти звіт та самозвіт практики. Звіт необхідно представити за тиждень до початку підсумкової конференції.

- приймати участь у роботі настановчої, підсумкової конференцій із практики. Публічний захист (презентація) звіту з практики (слайд-шоу, фото- або відео-виставка).

Обов'язки керівника практики

- Розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики; підготовка документації (підпис договорів, складання наказу про проведення практики, проведення інструктажу з техніки безпеки).
- Організація і проведення настановчої та підсумкової конференцій.
- Методична допомога в організації діагностичної практики: допомога в організації психологічного обстеження, консультація щодо вибору та підготовки психологічного інструментарію, затвердження плану роботи, допуск до обстеження, коректировка й затвердження висновків психологічного обстеження, звіту з практики.
- Складання письмового звіту за підсумками діагностичної практики, заповнення відомостей, залікових книжок, внесення корективів й рекомендацій для подальшої організації психологічної практики.

Обов'язки методиста (викладача кафедри психології) з практики

- Методична допомога в організації психологічного обстеження, консультація щодо вибору та підготовки психологічного інструментарію, затвердження плану роботи, допуск до обстеження, коректировка й затвердження висновків психологічного обстеження, звіту з практики.
- Систематичний контроль за ходом практики: облік відвідування практики здобувач вищої освітніми, перевірка плану роботи, документації, здійснення допуску до обстеження, виставлення оцінок.

Обов'язки практичного психолога базового навчального закладу

- Ознайомлення здобувача вищої освіти-практиканта з правилами внутрішнього розпорядку, робочою документацією психолога навчального закладу (організації).
- Надання роботи відповідно програми практики й умовам договору, організація робочих місць.
- Методична допомога в організації діагностичної практики: допомога у виборі досліджуваних для психологічного обстеження, у виборі місця та часу обстеження, рекомендації щодо написання плану роботи, форми обстеження, оформлення висновку.
- Контроль за ходом практики: контроль і корекція ділової поведінки здобувач вищої освіти відповідно правилам внутрішнього розпорядку навчального закладу (організації), обговорення і перевірка плану роботи, документації, виставлення оцінок, опис особливостей проходження практики здобувачами вищої освіти в відомостях із практики.

Зміст психодіагностичної практики

- 1.Знайомство із завданнями й основними напрямками роботи психологічної служби закладу.
- 2.Екскурсія по навчальному закладу.
- 3.Ознайомлення з річним та місячним планом роботи психологічної служби закладу.
- 4.Збір матеріалу й виконання психодіагностичного обстеження (аналіз запитів, підбір діагностичного інструментарію для обстеження, складання психологічного висновку). Об'єм виконаної роботи має включати в себе близько 5 індивідуальних обстежень та психодіагностична робота з групою близько 15 осіб.
- 5.Оформлення діагностичного матеріалу.
- 6.Складання звіту й самозвіту з практики.
- 7.Участь у проведенні конференції за результатами діагностичної практики.

1.1.Організація проходження практики.

Опис і зміст можливих форм роботи здобувач вищої освіти на етапі знайомства з навчальним закладом.

1. Ознайомлення здобувача вищої освіти з навчальним закладом.

1.1.Ознайомитись з умовами роботи практичного психолога бази практики.

З цією метою провести бесіду з психологом, вести спостереження за його роботою протягом усієї тривалості практики.

Орієнтовні питання бесіди із психологом навчального закладу

1. Прізвище, ім'я по-батькові керівника навчального закладу, практичного психолога.

2. Кількість класів (груп), загальна кількість дітей.

3. Пріоритетні напрями діяльності практичного психолога та запити педагогічного колективу.

4. Графік роботи практичного психолога.

6. Призначення, оформлення, матеріально-технічне оснащення та матеріали і документація психологічного кабінету.

4. Документація практичного психолога.

5. Перелік запитів від педагогічного колективу, адміністрації навчального закладу, батьків, школярів.

Результати зафіксувати у «Щоденнику практики здобувача вищої освіти-практиканта».

Зміст роботи здобувача вищої освіти-практиканта записується у «Щоденнику практики здобувача вищої освіти-практиканта» за формою, яка пропонується в таблиці 1. Форма може бути творчо змінена в залежності від умов та інших факторів, але зміни повинні бути доцільними.

Орієнтовна форма «Щоденника практики здобувача вищої освіти-практиканта»

Титульний лист

Щоденник діагностичної практики здобувача вищої освіти (прізвище, ім'я по-батькові, курс, група)

Термін проходження практики

Керівник (ПП) практики

Груповий керівник (методист)

Повна назва навчального закладу

Адміністрація навчального закладу (прізвище, ім'я по-батькові, посада)

Режим роботи бази практики

Соціально-психологічна служба навчального закладу

Графік роботи психолога

Таблиця 1

**Орієнтовна форма
«Щоденник практики здобувача вищої освіти»**

Дата	Час	Зміст діяльності	Психолого-педагогічні спостереження	Рефлексивний аналіз
1	2	3	4	5

Зразок заповнення!

Дата	Час	Зміст діяльності	Психолого-педагогічні спостереження	Рефлексивний аналіз
1	2	3	4	5
21.09.2021	09.00	Психологічна діагностика акцентуацій характеру (за допомогою методики	Учні 8 класу виявили зацікавленість у процесі та результатах	Процес діагностики акцентуацій характеру у 8 класі виявився для мене

		МПДО) у учнів 8 класу	діагностики. Лише 2 учні (Іванов П. та Леонов Д.) проявили незацікавленість та намагалися порушити дисципліну (гучно перемовляли ся між собою, «не розуміли» питання тесту та інше).	достатньо простим. Спілкуватися з учнями та відповідати на їх питання стосовно предмету діагностики було цікаво та досить легко. Я вважаю, що мої знання з області психології акцентуацій характеру виявилися достатніми. Але відповіді змогла не на всі питання. Але на здивування мене це не дуже засмутило (а раніше в таких ситуаціях я засмучуюсь). Цікаво – чому так? Можливо вплинула доброзичлива атмосфера спілкування з учнями.
26.09.2021	10.00	Психологічна діагностика агресивної	Психологічна діагностика проводиться	Неприємним моментом була спроба

		<p>поведінки (за допомогою методики Басси-Дарки) у учнів 9 класу.</p>	<p>за запитом класного керівника. За її спостереженнями у класі досить часто мають прояви агресивна поведінка. Під час роботи у класі я також помітила, що поведінка деяких учнів дійсно агресивна. При чому одні учні являються «агресивними і зачинателями» (Стільцева Р., Богомолова К., Третьак П.), а інші «тими, що агресивно реагують на агресію» (Васина М., Петрикiна О.). «Зачинателі»</p>	<p>заспокоїти порушників дисципліни. В мене це не вийшло. Робота стала можливою тільки завдяки зацікавленим учням. Планую попрацювати над своїм вмінням підтримувати дисципліну. Можливо, попросити поради у педагогів.</p>
--	--	---	--	---

			проявляють вербальну агресію – вигукують образливі прізвиська, часто грубо критикують дії однокласникі в («що за маячня», «дурня» та інше). «Гі, що реагують» відповідать відповідно.	
--	--	--	--	--

1.2. Проаналізувати систему планування діагностичної роботи психолога на базі практики щодо його структури та спрямування. Результати аналізу зафіксувати у «Щоденнику практики здобувача вищої освіти-практиканта». На основі даного аналізу скласти свій план роботи на період практики. Результати зафіксувати у «Щоденнику практики здобувача вищої освіти-практиканта».

При обговоренні плану роботи необхідно врахувати реальні запити на обстеження з боку бази практики, наявність проблемних ситуацій. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти затверджується психологом навчального закладу.

В індивідуальному плані (діагностична робота здобувач вищої освіти-практиканта повинна складати 70%). План роботи складається за формою, яка пропонується в таблиці 2. Форма може бути творчо змінена в залежності від умов та інших факторів, але зміни повинні бути доцільними.

**Орієнтовна форма плану роботи
здобувача вищої освіти – практиканта**

Дата	Вид діяльності	Зміст діяльності	Де, з ким проводиться робота
1	2	3	4

Зразок заповнення!

Перший день

1. Ознайомлення з організацією, що є базою практики. Здобувачі вищої освіти ознайомлюються з пріоритетною спрямованістю роботи психолога закладу. Приймають участь у бесіді з керівником закладу, практичним психологом. Запис у щоденнику про враження від першого знайомства із базою практики, про основні напрямки в його роботі.

2. Знайомство з роботою психолога. Відвідування психологічного кабінету. Бесіда про психологічну діяльність практичного психолога. Запис у щоденнику про зміст роботи психолога навчального закладу.

Другий день

1. Аналіз системи планування практичного психолога. Ознайомлення з планом на рік, місяць.

2. Здійснення аналізу запитів, вказати (зміст, кількість). На основі запитів сформулювати психологічні проблеми. Запис у щоденнику запитів, психологічних проблем. Додається витяг з плану роботи психолога.

Третій день

1. Знайомство з класним керівником (вихователем) і класом (групою). Бесіда з педагогом, вихователем. Зустріч із класом (групою дітей, працівниками організації, що стануть «клієнтами» психолога). Запис у щоденнику.

Четвертий день

1. Складання психодіагностичної програми обстеження, яка містить: мету, методики діагностики, обладнання, опис умов та режиму обстеження.

Процедура психодіагностичного обстеження

Процедура психодіагностичного обстеження передбачає реалізацію таких етапів:

1. Запит, завдяки якому формулюється мета обстеження.

2. Збір анамнезу – відомостей про особливості розвитку до моменту обстеження. Можливий збір інформації про обстежуваного у педагогів, батьків, колег по роботі та керівництва. Спостереження за обстежуваним у різних ситуаціях (режимних моментів).

3. Складання програми психодіагностичного обстеження, яка містить: мету, перелік методик діагностики, обладнання, опис умов та режиму обстеження.

4. Встановлення психологічного контакту з обстежуваним.

5. Реалізація програми психологічного обстеження з фіксацією результатів обстеження.

6. Обробка результатів обстеження. Первинна інтерпретація результатів окремо за кожною методикою.

Дані психологічного обстеження фіксуються у таблиці. Узагальнений зразок результатів психологічного обстеження (за методиками) представлено у таблиці 3-4. Форма може бути творчо змінена в залежності від умов та інших факторів, але зміни повинні бути доцільними.

Таблиця 3

Результати психологічного обстеження

№п/п	Назва методики (автор)	П.І.П	Вік, клас (відділ, група)	Дата обстеження	Результати психологічного обстеження (узагальнений висновок)
1	2	3	4	5	6

Таблиця 4

Групова картка психолого-педагогічного діагностування

<i>ППП досліджуваного*</i>	<i>Назва методики</i>	<i>Автор методики</i>	<i>Мета діагностики</i>	<i>Клас</i>	<i>Дата діагностики</i>
	Назва шкали 1	Назва шкали 2	Назва шкали 3
Иванов И. И.					
Петров П. П.					
.....					

Узагальнений висновок за діагностикою групи.

** У звіті з практики ім'я та прізвище не вказуються з етичних міркувань. Тільки порядковий номер.*

Зразок!

**Результати дослідження стратегій поведінки у
конфлікті
(Тест Томаса)**

№	Суперництво	Співробітництво	Компроміс	Уникнення	Прийняття
1	3	6	6	6	9
2	1	6	6	8	9
3	12	6	6	4	2
4	7	5	7	7	5
5	3	6	9	4	8
6	6	7	8	3	6
7	5	7	10	4	4
8	7	7	4	7	5
9	3	3	8	8	8
10	5	7	10	3	5
11	9	5	8	3	3
12	2	6	9	3	10
13	1	4	10	7	8
14	6	7	7	3	7
15	6	8	6	4	5
16	5	6	7	6	6
17	0	4	7	9	10
18	3	6	5	9	8
19	4	3	9	7	7
20	1	6	10	5	8
21	4	6	8	4	8
22	9	6	8	1	6
23	7	8	8	1	7

7. Цілісна інтерпретація результатів, за якої беруться до уваги відомості з анамнезу та спостережень.

8. Складання психологічного діагнозу, який містить:

- опис індивідуальних даних психіки;

- аналіз психологічних механізмів виникнення і прояву проблем;

- прогноз.

9. Рекомендації щодо форми і змісту психолого-педагогічної допомоги.

Розділ 2. Оформлення звітної документації з практики

Здобувач вищої освіти – практикант зобов'язаний в період психодіагностичної практики:

1. Скласти індивідуальний план діагностичної практики (затверджений груповим керівником (методистом) і психологом навчального закладу).

2. Систематично заповнювати щоденник практики.

3. Скласти програму діагностичного обстеження.

4. Оформити банк діагностичного інструментарію (орієнтовно 10 методик).

5. За результатами психологічного обстеження скласти індивідуальні картки обстеження (разом з зібраним анамнезом, описом запиту та інше).

6. Дані психологічного обстеження (групи) розмістити у загальну діагностичну таблицю, в якій відобразити психологічний діагноз, прогноз та практичні рекомендації.

8. Скласти висновки психологічного обстеження, затверджені психологом навчального закладу (2 екземпляри: один комплект висновків включається у звіт із практики, один – залишається у навчальному закладі).

9. Зберегти бланки відповідей опитуваних!

10. Скласти звіт та самозвіт практики.

Звіт необхідно представити за тиждень до початку підсумкової конференції.

Орієнтовна схема написання звіту

Звіт заповнюється здобувачем вищої освіти-практикантом за такою формою:

Звіт

виконаної роботи за час діагностичної практики
за період _____

в _____ (назва бази практики)

здобувач вищої освіти _____ (П.І.П.)

Дайте відповідь на наступні запитання:

1. Характеристика бази практики. Мета та завдання дослідження. Зміст конкретного завдання виробничої практики. Що ви планували спостерігати, вивчати, описувати, з'ясовувати, досліджувати?
2. Чому досліджувана вами тематика є актуальною? У чому Ви вбачаєте суть проблеми?
3. Кого ви досліджували (класний колектив, працівників відділу, окремих клієнтів, кількість досліджуваних).
4. Яким чином було організовано спостереження та дослідницька робота? Як складався план роботи, терміни виконання різних видів діяльності. На чю допомогу Ви розраховували? Чи зверталися до класного керівника, чи спиралися на актив класу?
5. Опишіть весь процес організації діяльності під час проходження практики, загальні враження від спілкування з адміністрацією, вчителями, психологом.
6. Опишіть процедуру та хід проведення дослідження. Коротко подаються отримані результати. Формулюються висновки та рекомендації у відповідності до проведеного дослідження. Описуються проблеми, що виникли.

Кількісний аналіз виконаної роботи

Кількість обстежених (загальна кількість).

Кількість діагностичних методик (назва методик, автор методики).

Опис використаних методик для індивідуальної роботи (указати назву методики, автора методики та мету використання даної методики для обстеження особистості).

Кількість використаних методик для групового обстеження (указати назву методики, автора методики та мету використання даної методики для обстеження особистості).

Кількість групових та індивідуальних обстежень.

Якісний аналіз виконаної роботи

Мета і завдання психологічної діагностики.

Узагальнений зміст запитів щодо психологічного діагностування.

Узагальнені результати психологічного обстеження групи.

Узагальнені результати психологічного обстеження особистості

Обґрунтування психологічного висновку та рекомендацій.

Підпис здобувача вищої освіти-практиканта

Орієнтовна схема складання самозвіту

Самозвіт складається в довільній формі.

Орієнтовні питання які необхідно розкрити при написанні самозвіту

1. П.І.П. здобувача вищої освіти-практиканта.
2. Місто проходження практики.
3. Назва навчального закладу проходження практики.
4. Термін проходження практики.
5. Консультативна допомога:
 - кількість проведених консультацій;
 - П.І.П. консультанта (керівник практики, психолог навчального закладу, груповий керівник, керівництво організації).
6. Пропозиції здобувач вищої освіти-практиканта (для керівників базових закладів, групового керівника).
7. Які труднощі виникали у процесі підготовки та проведення психологічного діагностування?
8. Чому новому навчилися на діагностичної практиці?
9. Чи відчуваєте Ви готовність працювати з обраної професії?
10. На що, на Вашу думку, необхідно звернути увагу при підготовці здобувач вищої освіти до діагностичної практики?

Загальні висновки та пропозиції щодо теоретичної та практичної підготовки здобувач вищої освіти до діагностичної практики.

Підпис здобувач вищої освіти-практиканта

Розділ 3. Форми та методи контролю

Поточний контроль за діагностичною практикою здійснюють практичний психолог та керівник бази практики. Вони затверджують документацію здобувача вищої освіти, перевіряють індивідуальний план роботи, виставляють оцінки. В кінці діагностичної практики здобувач вищої освіти звітує про результати проходження практики керівництву бази практики; керівництво бази практики надає характеристику здобувачу вищої освіти-практиканту, визначає загальну оцінку за практику. Але ця оцінка не є кінцевою.

Здобувач вищої освіти-практикант оформлює необхідну звітну документацію і подає її для перевірки й затвердження груповому керівникові в університеті.

Результати оцінювання у балах заносяться до оцінювального листа із психодіагностичної практики здобувача вищої освіти-практиканта. Зразок оцінювального листа із психодіагностичної практики подано у таблиці 5.

Таблиця 5

Оцінювальний лист із психодіагностичної практики здобувач вищої освіти – практиканта

Вид документації	Максимальна кількість балів	Отримано балів	Віза бази практики
Індивідуальний план роботи здобуваач вищої освіти	10		+
Щоденник практики здобувача вищої освіти – практиканта	20		+

Банк діагностичних методик	10		
Індивідуальні картки психолого-педагогічного діагностування і узагальнений психологічний діагноз окремих випробуваних (психологічний портрет) Орієнтовно до 5 випробуваних	20		
Таблиці результатів групового обстеження з супроводжуючим їх психологічним заключенням Орієнтовно група включає 15 осіб	20		
Звіт із діагностичної практики	10		
Самозвіт із діагностичної практики	10		
Всього балів			

Підведення підсумків практики

Після перевірки звітної документації здобувача вищої освіти-практиканта призначається підсумкова конференція. На конференції керівник практики надає загальний аналіз результатів діагностичної практики. Груповий керівник (методист) здійснює методичний аналіз практики.

Підведення підсумків практики може бути індивідуальним, коли здобувач вищої освіти-практикант звітує груповому керівникові (методисту) особисто.

На підсумковій конференції може бути надано слово здобувачам вищої освіти, які успішно пройшли практику, або

здобувачам вищої освіти, які мають значну кількість недоліків. Висвітлюються результати практики.

Здобувач вищої освіти-практикант презентує виконану психодіагностичну роботу (слайд-шоу, фото- або відеовиставка).

Список рекомендованої літератури

1. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В.М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред.В.Г.Панка. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. – 106 с.
2. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О.Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
3. Кокун О.М., Мороз В.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О. Збірник психодіагностичних методик для професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом у Збройних Силах України : метод. посіб. К. : Видавничий дім “Освіта України”, ФОП Маслаков Руслан Олексійович, 2021, 74 с.
4. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці: навчальний посібник / О. Любчук, Ю. Горбанюк, В.Луньов, Т. Мельничук, Ю. Удовенко / За ред. О. Любчук. – Hamilton: Accent Graphics Communications – К.: Інтерсервіс, 2017. – 286 с.
5. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О.П.Цигипало – Київ. : «Центр учбової літератури», 2020. – 296с.
6. Панок В. Г. Прикладна психологія. Теоретичні проблеми : монографія / В. Г. Панок. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 188с.
7. Прикладна психодіагностика в Національній гвардії України : метод. посіб. / Колесніченко О. С. та ін.; за заг. ред.проф.І.І.Приходька. Харків : НАНГУ, 2020. 388 с.

8. Психодіагностика. Психологічний практикум: навч. посіб. / Баклицька О. П., Баклицький І. О., Сірко Р. І., Слободяник В. І. – Львів : Сполом, 2015. – 464 с.
9. Психодіагностичний інструментарій працівника психологічної служби закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Каталог. – Рівне: Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Рівненській області, 2017. - 20 с.
10. Фурман А.В. Психодіагностика особистісної адаптованості: [наукове видання] / А.В. Фурман. – 3-є, скор. – Тернопіль, 2016. - 64 с.
11. Харченко С.В. Психодіагностичні методи визначення рівня розвитку соціального інтелекту. Теорія і практика сучасної психології.- 2018, № 1 . С. 51-60
12. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник / Ю.М. Чала, А.М. Шахрайчук.— Харків: НТУ «ХПІ», 2018. — 246 с
13. Шамлян К.М. Проективні методи дослідження особистості : підручник / Каріна Шамлян, Марина Кліманська ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 456 с.

Додатки

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУТАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Науково-навчальний інститут педагогіки і психології
Кафедра психології

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
з психодіагностичної практики
здобувача вищої освіти 3 курсу спеціальності 053 «Психологія»,

(П.І.Б.),

яка (який) проходив (ла) практику

в _____

з «_____» _____ 20____ р. по «_____» _____ 20____ р.

Керівник практики _____

Методист із психології _____

Полтава - 2024

Зразки оформлення звітньої документації

ДЗ „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

здобувач	(вид і назва практики) вищої	освіти
----------	---------------------------------	--------

Інститут, відділення	(прізвище, ім'я, по батькові)	факультет,
-------------------------	-------------------------------	------------

Кафедра,	циклова	комісія
----------	---------	---------

освітньо-кваліфікаційний
рівень _____

напря́м	підготовки
---------	------------

спеціальність _____

_____ (назва)
_____ курс, група _____

Здобувач
освіти _____

вищої

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис та посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис та посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

**Один із варіантів форми оформлення графіку
проходження практики**

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:
від вищого навчального закладу _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

« _____ » _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від вищого навчального закладу про проходження практики

Дата складання заліку „___” _____ 20__ року

Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

(підпис) (прізвище та ініціали)

Методичні рекомендації

ЧУМАК Ольга Олександрівна
БОГАЧ Олена Володимирівна

Психодіагностична (виробнича) практика

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою 053 «Психологія»
денної та заочної форми навчання

За редакцією автора.
Комп'ютерний макет – О. О. Чумак

Видавець

Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

м. Полтава, вул. Івана Банка, 3

E-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 3459 від 09.04.2009 р.
